

LA ROMÀNTICA ALTERNATIVA DEL SALADAR

Toni Torregrossa

Quan la banda municipal de Xàbia assajava massa sovint els mestres Giner, Serrano i Chapí, Tolo «Coeta» prompte va vaticinar que el món tradicional, tal com ell l'entenia, després d'uns anys de resistència, aniria en picat. Una generació de músics populars, ja castigada per l'alegria amb què dispensava l'absenta de producció local, hauria de patir els efectes de la modernor més vertaderamente transgressora i la decadència de les festes i reunions populars més espontànies dels pobles de la Marina: «la música» hauria d'adoptar una funció més culta i protocolària, els saraus a la mar, els bureos després de la collita, les serenates i les bufes ja no serien cosa natural els caps de setmana, i la nostàlgia començà a campar en el cançoner

de les comarques del Sud. Eren finals dels 50, però els 60 encara servirien per a passar el testimoni d'un esperit a uns quants grenyuts i «moderns» que tardarien encara més de vint o trenta anys a fer-se de respectar en el poble.

«Coeta», conegut instigador del folklore mariner, visqué l'ocàs com l'últim dels mohicans front al progrés i el turisme, alternant la taronja, el raïm i la pansa amb el seu paper de baix de la banda i mandolina de la rondalla, però la seua tasca d'animador social tingué continuïtat en una part de la seua descedència. Dos rebrots seus, Pep Bas i Tolo Bas —i Saoro Cruanyes, avantpenúltim descendent d'Eugeni Cruanyes, el més temible bandoler de la Marina del Sisents i enemic acèrrim del clan

dels Xolvi—, fundaren l'any 94 un grup de vent, com els dels anys 50, aficionat a la bona taula, el bon vi i els seus derivats, entregat a les bones tertúlies i una miqueta brillant d'afinació. Se'ls uniren un grapat de desahuciats de la banda simfònica del poble, un mercenari de Benilloba i un desertor castellà fins conformar un grup de 14 homes sense escrúpols, capaços de sopar abans i després d'un concert i bufar, fumar i passar gana durant els assajos. 14 homes i una dona —especial, com no— de directora. La casualitat volgué, a més, que els fonaments de tal colla d'ingovernables s'establiren al Saladar, la terra més indòcil del terme. Sobre ells planava la conjurada nostàlgia de Tolo «Coeta», els germans «Rialla», el tio Bertomeu i Batistet

de Dènia (que d'allà venia als sa-raus a peu, i a peu se'n tornava en fer-se dia), la nostàlgia de masurques, polques, pas dobles i dianes al Portitxol, berenars a la mar i serenates a les xiques riques –les que els feien xocolate. Per tot això les primeres muses van ser–los amables i les músiques romàn-tiques.

L'alternativa, la prengueren, dalt d'un cadafal, el primer dia de bous al carrer, animats per alguna penya d'ideologia similar. I a partir d'aquí la consideració social de la ROMÀNTICA ALTERNATIVA DEL SALADAR fou unànime i contundent: Estos, ara què volen?

Però el projecte de restaura-ció ja estava condemnat a l'èxit i hi hagué prompte grup de vent en les fogueres de Sant Joan, en el soterrar de la sardina, en els bous a la mar, en la plaça major el dia de pasqua, en les vetlades d'agost

al muntanyar i allà on per fortuna s'havia de cantar una havanera.

En dos edicions del Festa-carrer a Ondara es llançaren a la conquesta de la comarca, demostrant ser adequats també per a les sessions golfes del festival en el pati del bar. S'arriscaren amb els balls de plaça, sense deixar mai d'entonar el Pepe Tono, una de les cançons de taverna emblemàti-ques de la Marina, ni l'Ensalà, un valset amable que il·lustra el seu temperament de bons vividors. L'any passat gravaren una maque-ta, amb la qual van demostrar que la formació duia serioses inten-cions de superar l'àmbit de les celebracions tradicionals i d'obrir-se un espai en el circuit folk amb un repertori que curiosament dei-xà d'interessar a les bandes muni-cipals ja fa un pilot d'anys. Sense presses ja han fet tota una labor encomiable, la d'omplir uns buits

festius a Xàbia on no hi havia una música, perquè es quedaven grans per a les funcions del duet de dolçaina i tabal, i resultaven humiliants per a la banda amb més altes pretensions. Han tirat un pont en-tre allò que tothom considera tan popular al País Valencià, les grans formacions de vent, i els músics de tradició, els que vertaderament treballen el repertori de la terra. Han aconseguit, a més, un aiguar-dent perfumat d'arboç de pro-ducció pròpia –brisa, segons la denominació local– de més de seixanta graus que entra com si res i dóna un benestar instantani i durador a qui els visita al Saladar i en pren. Perquè, a més, són hospi-talaris i modestos i tenen un pre-sident que, a diferència de les grans bandes, exerceix de cuiner, cada divendres. No direu que no estan ben preparats per a tan àrdua travessia.

Fira de Santa Creu de Joglars

LLUÇANÈS

28 i 30 de maig de 1999

Amb la intenció de recuperar la tradició agrícola i ramadera de la comarca del Lluçanès, la Fira se celebra per segon any

-Xerrada sobre l'AGENDA 2000	-Demostració d'oficis
-Volta en carro	-Animació musical
-Bestiar	-Dinar
-Formatgers	-Ball

organitza: Pedania de Sta. Creu de Joglars - Associació Solc

GRÀFIQUES LLUÇANÈS

Sant Pere, 32

08513 Prats de Lluçanès

Tel.Fax 93 856 01 54

e-mail: mariapla@mx3.redestb.es

Drac i diables de Montornès del Vallès

DRAC DE MONTORNÈS

Cercaviles de foc i Correfocs

Contactes: Ramon Altimira tel. 935 723 147